

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 152g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului,
aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017

(principiile de conduită în activitatea medicală și farmaceutică)

CHIȘINĂU
25 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Sorina Munteanu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 5 iunie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are [...]” din punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017, ridicată de dna Natalia Morari, în interesele Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco”, în dosarul nr. 2a-4665/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de judecătorii Ala Malîi, Angela Braga și Vitalie Cotorobai de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dl Veaceslav Ciugureanu și dna Corina Teslaru-Ciugureanu au formulat o acțiune în justiție împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco” (în continuare IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco”), avându-i ca intervenienți accesorii pe Ministerul Sănătății, Direcția generală asistență socială și sănătate a Consiliului municipal Chișinău, dnele Lilia Chiosea, Svetlana Liubarscaia, Elena Capestru, Ludmila Purcel și Aliona Șișman și dnii Mihail Grab, Iurie Nepaliuc și Oleg Chetraru. În motivarea acțiunii, reclamanții au menționat că copilul lor S.C. nu a fost diagnosticat la timp de apendicită acută și a fost operat cu întârziere, fapt care i-a cauzat o peritonită generalizată, sepsis abdominal și anemie toxică. Reclamanții au solicitat încasarea unui prejudiciu moral total în mărime de 500 000 lei.

4. La 6 octombrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis parțial acțiunea formulată de dl Veaceslav Ciugureanu și dna Corina Teslaru-Ciugureanu și a dispus încasarea din contul IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco” în beneficiul reclamanților suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile judiciare aferente. În motivarea

hotărârii, instanța de judecată a făcut trimitere, *inter alia*, la punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017. Potrivit acestor prevederi, dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, el este obligat să solicite o consultație la alți specialiști sau să trimită bolnavul la aceștia.

5. IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco” și dl Mihail Grab au contestat cu apel hotărârea primei instanțe.

6. În cadrul procedurii de apel, dna Natalia Morari a ridicat, în interesele IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco”, excepția de neconstituționalitate a textului „Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are [...]” din punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017.

7. Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

„(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.

(3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 55 Exercitarea drepturilor și a libertăților

„Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.”

Articolul 72 Categoriile de legi

„[...]

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

j) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;

[...]

r) alte domenii pentru care Parlamentul consideră necesară adoptarea de legi organice.

[...].”

Articolul 102 Actele Guvernului

„[...]

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

[...].”

9. Prevederile relevante ale Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017, sunt următoarele:

Capitolul II Principiile de conduită în activitatea medicală și farmaceutică

„[...]

9. **Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are** suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, el este obligat să solicite un consult cu alți specialiști sau să trimită bolnavul la aceștia.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea sesizării pretinde că prevederile contestate sunt discreționare și pot fi aplicate în mod arbitrar și abuziv, afectându-se astfel drepturile constituționale fundamentale. Totodată, prevederile contestate nu rezultă dintr-o lege, așa cum stabilește articolul 72 alin. (3) lit. j) și r) din Constituție.

11. Din acest motiv, autoarea susține că prevederile contestate nu corespund exigențelor calității legii și, prin urmare, contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 6, 7, 8, 15, 16, 23 alin. (2), 36, 43, 54, 55, 72 alin. (3) lit. j) și r) și 102 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor de guvern, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are [...]” din punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect examinarea unor cereri de apel împotriva hotărârii primei instanțe prin care s-a admis parțial încasarea prejudiciului moral cauzat în rezultatul unor acțiuni imputabile lucrătorilor medicali (a se vedea §§ 3-4 *supra*). Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că controlul constituționalității hotărârilor Guvernului ține de competența Curții Constituționale dacă criticile de neconstituționalitate se raportează la încălcarea vreunei prevederi constituționale (a se vedea DCC nr. 30 din 22 martie 2022, § 16).

18. În prezenta sesizare, autoarea a susținut incidența articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 15 (*universalitatea*), 16 (*egalitatea*), 23 alin. (2) (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 36 (*dreptul la ocrotirea sănătății*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 55 (*exercitarea drepturilor și a libertăților*), 72 alin. (3) lit. j) și r) (*categorii de legi*) și 102 alin. (2) (*actele Guvernului*) din Constituție.

19. Curtea reamintește că articolele 1 alin. (3), 4, 6, 7, 8, 15, 16, 23 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței, Curtea poate aplica prevederile acestor articole (DCC nr. 167 din 6 decembrie 2022, §§ 22-23; DCC nr. 16 din 16 februarie 2023, § 21; DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 21).

20. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 55 din Constituție, Curtea menționează că acesta nu este incident în prezenta cauză, având în vedere că reprezintă o îndatorire fundamentală, indicând modul de exercitare a drepturilor și a libertăților constituționale. Așadar, articolul 55 din Constituție stabilește o obligație ce revine tuturor persoanelor de a-și exercita drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora. Totuși, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către o persoană, parte într-o cauză pendinte, pentru protejarea unor drepturi sau a unor libertăți constituționale ale sale (DCC nr. 85 din 20 iulie 2020, § 25).

21. Referitor la incidența articolelor 36, 43, 72 alin. (3) lit. j) și r) și 102 alin. (2) din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Așadar, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate.

22. Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrariedade dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat. Simpla enumerare a unor articole din Constituție în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14 -15).

23. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 152g/2023 privind excepția de neconstituționalitate a textului „Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are [...]” din punctul 9 din Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017, ridicată de dna Natalia Morari, în interesele Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco”, în dosarul nr. 2a-4665/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 25 iulie 2023
DCC nr. 90
Dosarul nr. 152g/2023*